

O Bohu vycházejícím vstříc nám lidem a našem vycházení vstříc Bohu

TRPĚLIVOST

Boží trpělivost & zkušenost Chany a Anny

První čtení: 2 Pt 3,8-10.15
 Text kázání: 2 Pt 3,8-10.15 / Iz 30,18 / 1 Samuelova 1,4-18
 Další texty:

PRVNÍ ČTENÍ

2 Pt 3,8-10.15 *Ale tato jedna věc kéž vám nezůstane skryta, milovaní, že jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den. 9 Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost [ř: makrothymia], protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. 10 Den Páně přijde jako přichází zloděj... 15 A vezte, že ve své trpělivosti [ř: makrothymia] vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána.*

KÁZÁNÍ – TRPĚLIVOST BOŽÍ A LIDSKÁ

1. TRPĚLIVOST – NEZBYTNÁ VLASTNOST PRO ŽIVOT

Dnešní druhou adventní neděli se chceme soustředit na trpělivost. Obecně viděno je trpělivost vlastnost, bez níž si život stěží můžeme představit. Nemůžeme mít vše hned, musíme být trpěliví – v čekání, v úsilí o dosažení cíle. Nemůžeme sebe ani druhé změnit hned - musíme mít trpělivost se sebou i druhými. Je mnoho okolností, které vyžadují trpělivost. Podle své přirozenosti pak máme s trpělivostí větší anebo menší problém.

O trpělivosti se dočítáme také v Písmu, Bibli. Máme v ní příklady těch, kdo byli trpěliví, či možná spíš netrpěliví v čekání na naplnění Božích slibů, přičemž víme o důsledcích netrpělivosti. Jakkoli bychom si přáli, aby například Boží všemohoucnost způsobila, že trpělivost nebudeme potřebovat, je tomu jinak.

Pán Bůh nezametá cestu života před věřícími (anebo nevěřícími), nedává vše hned. Říká nám, že trpělivost bude stále patřit k životu. Vždy budeme muset čekat. Bylo by to dosti smutné konstatování, kdybychom nezaslechli Boží slovo o důvodu, náplni a cíli trpělivosti. Doba čekání, doba trpělivosti není zbytečná, není marná. Boží trpělivost je trpělivostí, ke které se váže naděje.

2. BOŽÍ TRPĚLIVOST

Jestli jsem se zmínil o Boží trpělivosti, pak v první části dnešního zvěstování se zastavíme právě u Boží trpělivosti. Nevím, jestli nás to překvapuje, že i Bůh musí být trpělivý? Anebo to naopak považujeme za naprosto samozřejmé v tom smyslu, že kdo jiný by měl být vrcholně trpělivý, než právě Bůh. Umím si představit, že si někdo dokonce bude myslet, že má právo na to, aby s ním byl Bůh trpělivý.

2.1 CO JE TO BIBLICKÁ TRPĚLIVOST?

Podívejme se nejprve na to, co je biblickým pojetím trpělivosti. Český jazyk nám zde příliš nepomáhá, spíš nás trochu zavádí. Biblická řečtina má pro to, co do českého jazyk překládáme jako trpělivost, několik slov, přičemž nejdůležitější jsou dvě:

Makrothymia – doslova „dlouhý (velký – daleký, oddálený, tedy zadržný) hněv“. Toto slovo se vždy váže k lidem. Makrothymia je postoj k lidem.

Hypomoné – doslova „být pod (něčím)“ ve smyslu vytrvat pod zátěží, (u)nést ji. Toto slovo se na rozdíl od onoho prvního neváže k lidem, ale k okolnostem života (těžkostem, nemocem apod.).

Nám je u pojmu „trpělivost“ blízký kontext vztahu k okolnostem života. Určitě víme o tom, že trpělivost patří do vzájemných vztahů, že potřebujeme být trpěliví k sobě navzájem. To, co ale v českém slově „trpělivost“ neslyšíme, je onen základním biblický odkaz k hněvu. Biblická trpělivost souvisí úzce s hněvem. Obsahem Boží trpělivosti je především zadržný/pozastavený spravedlivý hněv. Boží trpělivost se váže k onomu prvnímu slovu – makrothymia. Slyšeli jsme to dnes v prvním čtení:

2Pt 3,9 Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost [ř: makrothymia], protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. 10 Den Páně přijde jako přichází zloděj... 15 A vězte, že ve své trpělivosti [ř: makrothymia] vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána.

Slyšíme-li z Božího slova, že Pán Bůh má s námi trpělivost, pak v tom musíme slyšet, že na člověku spočívá Boží hněv pro jeho hřích, že mu hrozí záhuba. Kdyby Pán Bůh nebyl trpělivý, dal by průchod svému spravedlivému hněvu.

2.2 BOŽÍ TRPĚLIVOST JE DAREM MILOSTI – DVOJÍ ZAMĚŘENÍ

Boží trpělivost je projevem Boží milosti a lásky. Představuje jeden z obrovských Božích darů – dar času. Dostáváme čas na to, abychom unikli zhoubě ve smyslu ztráty naděje na věčnost, a to tím, že necháme smířit s Bohem skrze Pána Ježíše Krista. Pán Bůh je trpělivý a čeká.

Pověděl to už starozákonní prorok Izajáš, když pověděl: „Hospodin vyčkává, chce se nad Vámi smilovat, vyvýší se, slituje se nad vámi. Vždyť Hospodin je Bohem práva, blaze těm, kdo ho očekávají.“ Iz 30,18.

A apoštol Pavel to vyjádřil ve svém osobním svědectví: „Věrohodné je to slovo a zaslouží si plného souhlasu: Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě, 16 avšak došel jsem slitování, aby Ježíš Kristus právě na mně ukázal všechnu svou shovívavost [ř: makrothymia] jako příklad pro ty, kteří v něho uvěří a tak dosáhnou věčného života.“ 1Tm 1,15-16.

Boží trpělivost – pozdržení hněvu – vytváří prostor pro dvě skutečnosti: dává čas k pokání a víře & dává čas věřícím na jejich cestě ke svatosti. Hospodin je trpělivý s nevěřícími i se svým lidem (o tom svědčí celý příběh starozákonního vyvoleného lidu Izraele). Dává čas těm, kdo ho odmítají, k tomu, aby jej přijali. Dává čas svému lidu – své církvi, která bývá reptající, nevděčná, selhávající, nedospělá, sobecká, vlašná a bez vřelé lásky. Boží trpělivost je nabídnutá ruka, je to příležitost. Bud' ji využijeme anebo ne.

Bratři a sestry, milí přátelé, to, co mělo zaznít v první části dnešního zvěstování, je výzva k tomu, abychom uprostřed toho, jak jsme netrpěliví v různých okolnostech života, jak jsme netrpěliví vůči svým blízkým, pomysleli na onu pokořující skutečnost, že Pán Bůh musí mít trpělivost s námi, se mnou! V čem musí mít se mnou trpělivost? V čem musí pozdržet svůj hněv nade mnou? Potřebuji smíření s Pánem Bohem? Potřebuji čas k růstu v lásce k Pánu Bohu, k růstu ve víře, v posvěcení?

2.3 CO V NÁS MÁ VYVOLAT VĚDOMÍ BOŽÍ TRPĚLIVOSTI S NÁMI?

Kladl jsem si otázku, co ve mně vyvolává pomyšlení na to, že Pán Bůh musí být trpělivý se mnou.

1. **Je to předně pokoření a zahanbení.** Uvědomuji si, že se mnou musí mít nebeský Otec trpělivost. Zvláště pak tento pocit vynikne tváří tvář mé netrpělivosti s bližními. Boží trpělivost mne vede k vážnému pohledu na sebe sama.

2. **Druhým pocitom je radosť a vdornosť.** To, že je se mnou Pán Bůh ochoten mať trpělivost, mě ujišťuje o tom, že to se, mnou ještě nevzdal. Raduji se z Boží trpělivosti, mohu s ní počítat (ne ovšem lehkomyšlně) a hledám způsoby, jak dar času dobře využit na dobré cestě víry uprostřed životních okolností, ve vztahu k Pánu Bohu a bližním.
 3. **Třetím pocitem je vědomí poslání.** Tím, že přijímám Boží trpělivost a počítám s ní, zjišťuji, že jako je Hospodin trpělivý se mnou, je trpělivý i s druhými – i jim dává čas. A to je důvod, proč ještě plně neprosadil svou spravdivou vládu nad tímto světem. Jsem povolán k tomu, abych byl trpělivý se svým Bohem, abych stal se součástí jeho trpělivosti s tímto světem. Toto poslání je na tomto světě posláním kříže podobně, jako tomu bylo u Pána Ježíše Krista. Jeho pozemská mise, která skončila křížem, měla svůj základ v Boží trpělivosti s lidským hříchem. Mým posláním je být trpělivý se svým Bohem ve vztahu k okolnostem mého života a ve vztahu k bližním.
- Tímto se tak trochu dostáváme k druhému ohnisku dnešního dopoledne, kterým je pohled na naši lidskou trpělivost.

3. CHANA, ANNA & TRPĚLIVOST

Tisícročia prichádzajú ľudia do rôznych svätýň, chrámov modliť sa. Rok čo rok, týždeň, čo týždeň prichádzajú ľudia do kostola. Nedel'u, čo nedel'u prichádzame na toto miesto modliť sa, stíšiť sa. Prichádzame so svojou modlitbou, so svojim príbehom, so svojou otázkou, so svojim zápasom.

Čakáme na Boží zásah, Boží zázrak, Božie odpovede. Nevieam, či sa to zdá len mne, alebo aj vám, že Božie odpovede a Boh prichádzajú pomaly. Dáva si na čas. S trpezlivosťou mám problém. Často túžim predbehnúť čas, udalosti. Veľa situácií sa nám podarilo zrýchliť - cestovanie, nakupovanie, umývanie riadu. Môžeme kúpiť hocičo a mať to hneď aj bez zaplatenia. Rýchlo sa presúvame z miesta na miesto. Máme google, ktoré má odpoveď na naše otázky. A tak hľadáme rýchle odpovede, rýchle riešenia, rýchle zmeny. Môžeme nájsť knihy „Ako sa zmeniť za 5 dní“, „Ako zmeniť vzťahy za týždeň“, „Ako sa stať úspešným manažérom.“ Ako dospieť. Ako skúsiť, zažiť čo najviac v čo najkratšom čase. Ako zmúdrieť za noc (Naučiť sa na skúšku).

Minulý týždeň sme premýšľali nad príbehom Zachea, ktorý vyliezol na strom a čakal Ježiša. A my možno tiež podobne ako on otvárame svoje srdce Bohu a čakáme. Zdá sa, že častejšie ako by sme chceli, **Pán Boh prichádza**

pomaly. V tejto časti môjho zamyslenia môžeme premýšľať o našej (ľudskej) trpezlivosti na adventnej ceste za Bohom.

Rok čo rok žena, ktorá sa volá Chana (Anna) prichádza do chrámu modliť sa. Ťaží ju jedna vec. Chana nemôže mať deti. Boh zavrel jej lono, píše sa trochu záhadne v Biblii. Bola jedna z dvoch žien muža menom Elkán. Každý rok putovali pokloniť sa Bohu a obetovať mu nejaký dar.

1 Samuelova 1,4-18 *Když nastal den, kdy Elkána obětoval, dával své ženě Penině i všem jejím synům a dcerám díly z oběti; 5 Chaně pak dával dvojnásobný díl, protože Chanu miloval; Hospodin však uzavřel její lono. 6 Její protivnice ji ustavičně urážela, že Hospodin uzavřel její lono, jen aby ji dráždila. 7 Tak tomu bývalo každého roku. Pokaždé, když putovala do Hospodinova domu, tak ji urážela, že Chana pro pláč ani nejedla. 8 Její muž Elkána ji uklidňoval: „Chano, proč pláčeš? Proč nejíš? Proč jsi tak ztrápená? Což já pro tebe neznamenujím víc než deset synů?“ 9 Jednou, když v Šílu pojedli a popili, Chana vstala, zatímco kněz Élí seděl na stolci u veřejí Hospodinova chrámu, 10 a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala. 11 Složila slib. Řekla: „Hospodine zástupů, jestliže opravdu shlédneš na ponížení své služebnice a rozpomeněš se na mne, jestliže na svou služebnici nezapomeš, ale daruješ své služebnici mužského potomka, daruji jej tobě, Hospodine, na celý život; břitva se jeho hlavy nedotkne.“ 12 Když se před Hospodinem tolik modlila, Élí dával pozor na její ústa. 13 Chana hovořila jen v srdci a pouze její rty se pohybovaly, ale její hlas nebylo slyšet, takže ji Élí pokládal za opilou. 14 Řekl jí proto: „Jak dlouho budeš opilá? Zanech už vína!“ 15 Ale Chana odpověděla: „Nikoli, můj pane; jsem žena hluboce zarmoucená. Nepila jsem víno ani jiný opojný nápoj, pouze jsem vylévala před Hospodinem svou duši. 16 Nepokládej svou služebnici za ženu ničemnou. Vždyť až dosud jsem mluvila ze své velké beznaděje a žalosti.“ 17 Élí odpověděl: „Jdi v pokoji. Bůh Izraele ti dá, zač jsi ho tak naléhavě prosila.“ 18 Ona na to řekla: „Kéž tvá služebnice najde u tebe milost!“ Potom ta žena šla svou cestou, pojedla a její tvář už nebyla smutná.*

Možno vám po vypočutí príbehu o Chane tiež napadlo, ako súvisí trpezlivosť s touto ženou. Trpezlivý človek je predsa niekto kto, potichu a vytrvalo čaká v nepohodlí, ticho trpí, nie? Chana je však skutočne zúfalá. Keď chceme od niekoho (napr. od detí), aby bol trpezlivý, tak si ho nepredstavujeme ako narieka, je plný horkosti a zúfalstva. Možno Chana nie je dobrý príklad trpezlivosti, alebo možno naša predstava trpezlivého človeka je príliš zidealizovaná a dokonalá a

málokto ju spľňa. A ľudskosť s akou Chana zápasí môže lepšie rezonovať s našou nedokonalosťou.

Roky Chana počúva výsmech. Trpí, pretože Pán Boh v jej živote netvorí život. Jej muž sa volá Elkán- t.j. „Boh tvorí“. Chana znamená v hebrejčine „milosť“. No práve sa jej zdá, že Božiu milosť postráda. Možno si pripadá Bohom opovrhnutá. Jej život, jej meno, meno jej muža, nič do seba nezapadá. Naopak tieto mená sú ako symboly výsmechu. Jej život postráda zmysel. A Ani láska milovaného človeka nepomáha.

Ak si predstavíme situáciu, v ktorej si pripadáme vytrhnutí z Božej milosti, vytrhnutí zo spoločenstva s Ním, je to bezútešná situácia. Čo je horšie, ako keď sa nám zdá, že nás Boh zavrhol?

Ako reaguje Chana na túto situáciu?

Prichádza do chrámu. Zápasí v modlitbe. A je to trpký zápas, nič pokojné a nehybné. Prosí Pána Boha, aby sa ku nej priznal. A dáva mu zvláštny sľub, na ktorý sa asi málokto z nás zmôže: ak jej dá Pán Boh syna, ona mu ho dá späť. Vráti ho. Zdá sa mi, že dôležitejšie pre ňu je Božia milosť nad jej životom. Boží zásah je viac, ako jej vlastný prospech.

Vzdoruje, vzpiera sa konvenciám, zvyklostiam doby. Takto sa to nerobí, aby sa žena modlila osobnú modlitbu v chráme. Oslovuje Boha priamo.

Nie náhodou jej „vylievanie srdca pred Hospodinom“ narazí na problém. Jej prítomnosť sa nepozdáva najvyššiemu kňazovi. Zatiaľ, čo ona sa modlí modlitbu srdca, Ělimu pripadá opitá. Možno vylievanie srdca naozaj pripomína opitosť. Paradoxne nábožný človek jej nerozumie. Chana sa neprejaví ako tichá žena, ale protestuje a obhajuje svoju modlitbu.

Chanina trpezlivosť spočíva v tejto modlitbe. V beznádejnej situácii na Boha nezavrhla, stále s ním počíta, ešte stále zápasí. Je plná emócií, trpkosti, ale ešte stále sa obracia k Bohu a čaká na jeho zásah. **Trpezlivosť zahŕňa čakanie na Boží zásah.** Hoci jej môže situácia pripadať beznádejná, upiera sa k poslednej nádeji. Jej **Trpezlivosť zahŕňa nádej.** Chana prosí o niečo, čo v ďalšom momente dáva späť Bohu. **Trpezlivosť akoby v sebe zahŕňala vzdávanie sa svojich nárokov v prospech Božích.** To, čo nám Pán Boh dáva, mu dávame späť.

Chanin príbeh sa končí happy-endom (dobře). Dostáva od Boha jednoznačnú odpoveď. Nie vždy sa nám však dostane takejto odpovede. Nie všetky naše modlitby sú vypočuté tak zrozumiteľne.

Nie všetkému rozumieme. No Pán Boh prichádza. On sám vstupuje do nášho života. A to je príbeh druhej Anny. Jej príbeh poznáme z Nového Zákona, z Lukášovho prerozprávania evanjeliového príbehu (Lk 2,36-38). Anna, ktorá je tiež v chráme. Tiež čaká. Čaká na Božiu priazeň. Žije s nádejou v očakávaní. Deň aj noc je v chráme. Čaká v modlitbe. A Boh prichádza. Ako malé bezbranné nemluvňa ho prinášajú Mária s Jozefom do chrámu. A ona pochopila, že toto dieťa nejakým spôsobom súvisí s ľudskou záchranou. To, bolo to, na čo celé roky čakala. A dočkala sa.

A tak keď spojíme tieto dva príbehy, príbeh Chany a príbeh Anny dohromady, spojíme dva kúsky skladačky. Bez druhého príbehu o Anne by nebol Chanin príbeh kompletný. Chana zakúsila predzvesť Božej milosti a Anna hľadela Božej milosti tvárou v tvár. Pozerala sa na Ježiša.

Boh prichádza **pomaly**, a my môžeme spomaliť (zastaviť) v **modlitbe** a **v nádeji čakať na jeho zásah**, na jeho zámer, na jeho odpovede, na jeho príchod.
„Chod' v pokoji, Boh nech splní Tvoju prosbu.“

Jan Asszonyi & Mária Uhlíková